

بررسی نقش فا.ا.البرز در ارتقای امنیت بر اساس بیانیه گام دوم انقلاب و مکتب

شهید سلیمانی

زهرة كرمى *^۱ و على براتى^۲

از صفحه ۱۲۱ تا ۱۳۸

دریافت: ۱۳۹۹/۰۵/۱۲

پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۱۵

چکیده

محور اصلی بیانیه گام دوم انقلاب تکیه و اعتماد به جوانان مؤمن و انقلابی است. در این زمینه ناجا می‌تواند با بهره‌گیری از استعداد های درخشان و تکیه بر توان نیروی جوان، امنیت پایدار و با ثبات را در جای جای کشور بزرگ ایران اسلامی مستقر کند. بدون تردید گام دوم انقلاب بیانیه‌ای است که اداره انقلاب را از نسل گذشته به نسل جدید و جوان کشور واگذار می‌کند. پس فا.ا.البرز نیز باید با همه دستگاه‌ها تلاش خود را انجام دهد که این انتقال به خوبی صورت گیرد. نیروی انتظامی در تحقق اهداف بیانیه گام دوم نقش جدی و به‌سزایی دارد و از همین رو خود را ملزم و مکلف می‌داند تا نسبت به اجرای اصول مدنظر مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای عزیز (مد ظله العالی) برای گام دوم انقلاب و ادامه پیشرفت ایران اسلامی با عزم جهادی و با تأسی از روحیه جهادی شهید قاسم سلیمانی آماده نگهدارد. برای پیمودن گام دوم انقلاب به اسطوره‌هایی چون شهید قاسم سلیمانی نیاز داریم. حوزه، دانشگاه، خانواده و آموزش و پرورش باید همت کنند، مدل شخصیتی حاج قاسم را تحلیل کنند و نقاط افتراق آن را با مدل شخصیتی دیگران، برجسته کنند و برای گام دوم چنین انسان‌هایی تربیت کنند. اگر در هر کدام از عرصه‌های اقتصاد و فرهنگ و سیاست و ... تعداد محدودی حاج قاسم داشته باشیم، قطعاً گام دوم را با صلابت و استوار برمی‌داریم؛ هر چند از دیگران، فراوان در این کشور باشند، باید به فرزندانمان بیاموزیم از زاویه دید او، به دنیا بنگرند. مقاله حاضر یک مقاله علمی - پژوهشی بوده که روش تحقیق و گردآوری مطالب آن اسنادی و کتابخانه‌ای می‌باشد و اطلاعات مورد نیاز پس از استخراج از منابع موجود به شیوه تحلیلی و استنتاجی مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه آماری این تحقیق احادیث، کتب، مقالات و فصلنامه‌ها، مجموعه بیانات، سخنرانی‌ها، احکام، پیام‌ها، خطبه‌ها و ... مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) و بیانات شهید قاسم سلیمانی بوده است.

واژه‌های کلیدی: نظم، امنیت، شهید قاسم سلیمانی، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی.

^۱ کارشناس ارشد حقوق خصوصی (نویسنده مسئول).

^۲ کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی.

مقدمه:

هر جامعه دارای اجزا و عناصر متعددی است و از مهم‌ترین عناصر تأثیرگذار در جامعه اسلامی نیروهای مسلح هستند که وظیفه برقراری امنیت در جامعه و دفاع در مقابل هرگونه تهدید را برعهده دارند و برای انجام آن نیاز به ارتباط، تعامل و حمایت مردم دارند. نیروهای مسلح می‌بایست نقش برجسته‌ای در جهت ایجاد و استقرار امنیت ایفا نمایند؛ زیرا که مهم‌ترین اصل در سیاست داخلی و خارجی هر کشور، حفظ امنیت است. حفظ امنیت در جامعه مستلزم برقراری حداقلی از تعامل و توازن میان منافع گروه‌های اجتماعی و سیاسی گوناگون در داخل جامعه است که خود زمینه‌ساز امنیت خارجی کشور است.

بیان موضوع:

برای یک ملت، وجود امنیت از همه چیز واجب‌تر است. اکنون رسانه‌های دشمن جنجال راه انداخته‌اند که فضای ناامن درست کنند. مقام معظم رهبری نیز بر این مسئله بسیار تأکید دارند و همیشه به مردم متذکر هستند که هوشیاری خود را بیشتر کنید، دشمن امنیت ملی ما را هدف گرفته است. امنیت ملی برای هر ملت از همه چیز واجب‌تر است، اگر امنیت ملی نباشد، هیچ دولتی نمی‌تواند کار کند. برای سازندگی هیچ سنگی روی سنگ گذاشته نخواهد شد، نه اقتصاد مردم، نه فرهنگ مردم، نه مسائل اجتماعی مردم، نه مسائل سیاسی مردم وقتی امنیت نبود، همه این‌ها از بین خواهد رفت. دشمن این را هدف قرار گرفته است. این را ملت ایران در همه جای کشور باید بفهمد که البته می‌فهمند (سخنرانی مقام معظم رهبری در دیدار با جمعی از دانشجویان؛ ۱۳۸۶).

اهداف تحقیق:

- ۱- بررسی نظم و امنیت استان البرز با توجه به دیدگاه مقام معظم رهبری (مد ظله العالی).
- ۲- تبیین وظایف پلیس استان البرز در ایجاد امنیت بر اساس دیدگاه مقام معظم رهبری و مکتب شهید سلیمانی.

سوالات:

- ۱- عوامل ایجاد امنیت در استان البرز چیست؟
- ۲- نقش پلیس استان البرز در امنیت چطور بوده است؟
- ۳- نقش پلیس استان البرز در برآوردن اهداف بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی چگونه بوده است؟

یافته‌های نظری:

بخش اول - تحلیل و بررسی نظم و امنیت

تعریف نظم: نظم^۱ معنای روشنی دارد و در مقابل هرج و مرج قرار می‌گیرد و در لغت به معنای گردآوردن، پیوست نمودن و مقارنت دادن بین اشیای گوناگون است (الزبیدی).
بر اساس فرمایش امام علی (ع) که فرمودند "اوصیکم بتقوی الله و نظم امرکم"، نظم مقابل آشفتگی و نابسامانی است. نظم، اساس طبیعت و سنت الهی و ضامن تعادل هر سیستمی محسوب می‌شود.

آیت‌الله سبحانی در تعریف نظم آورده است: نظم عبارت است از نوعی پیوند و همکاری بین اجزای یک مجموعه در راستای تحقق هدفی معین که هر جزئی از اجزاء مکمل دیگری بوده و فقدان هر جزء موجب می‌شود که مجموعه اثر مطلوب و هدف مورد نظر را فاقد باشد (سبحانی).
امنیت ملی: امنیت ملی^۲ به حفظ ثبات و تعالی کشور در برابر تهدیدات، حفظ و گسترش منافع و ارزش‌های ملی، حفظ بقای کارکردها و ساختارهای مربوط به تحقق اهداف ملی اطلاق می‌شود.

امنیت ملی به الزاماتی اشاره می‌کند که بقای دولت ملی را از طریق به‌کارگیری قدرت اقتصادی، نیروهای مسلح و توان سیاسی و استفاده از ابزار دیپلماسی حفظ کند (نویدنی؛ ۱۳۸۸).
امنیت داخلی:^۳ بین امنیت عمومی (حفظ و برقراری تعادل‌ها در جامعه برای ادامه روند عادی زندگی مردم) و امنیت ملی (حفظ و توسعه منافع در برابر رقبا و دشمنان خارجی و مصونیت در برابر تهدیدات) مسئول حفظ امنیت عمومی، پلیس است و امنیت داخلی توسط

1. disciplin

2. National security

3. Internal security

شورای امنیت کشور و شورای تأمین استان و شهرستان (مجموعه دستگاه‌های امنیتی و انتظامی) تأمین می‌شود هم‌چنین امنیت ملی توسط شورای عالی امنیت ملی تأمین می‌شود. امنیت داخلی در مقابل امنیت خارجی طرح شده است و شاخص تفکیک آن‌ها مرز جغرافیایی است (بورزان؛ ۱۳۷۸).

امنیت از نظرگاه استراتژیست‌ها، به معنی وجود شرایطی است مبتنی بر حفظ و برقراری اقداماتی که کشور را از اعمال نفوذ دشمن، مصون نگه دارد (برژینسکی؛ ۱۳۶۹).

تعریف لغوی امنیت: در فرهنگ‌های لغت عبارت از در امان بودن، آرامش و آسودگی، محافظت در مقابل خطر، احساس آزادی و ایمنی و رهایی از تهدید است. ریشه لاتین واژه امنیت، سکیوریتی است که در لغت به معنای نداشتن دلهره و دغدغه است (گروسی؛ ۱۳۸۵). باری بوزان^۱ استاد مطالعات امنیتی و روابط بین‌الملل دانشگاه ال اس ای^۲ لندن، امنیت اجتماعی را به حفظ مجموعه ویژگی‌هایی مرتبط می‌داند که بر مبنای آن افراد، خود را عضو یک گروه خاص اجتماعی تلقی نموده‌اند؛ به عبارت دیگر امنیت اجتماعی معطوف به جنبه‌هایی از زندگی شخص است که هویت او را تضمین می‌کند.

در تعریفی جامع باید گفت امنیت به طور کلی به معنی تداوم اموری مانند سلامت جسم و فکر و روح، همبستگی خانواده، جریان سرمایه‌گذاری فیزیکی و انسانی و جریان مصرف معقول، هم‌چنین انتظارات افراد جامعه از تداوم آتی این امور به سمت بهتر شدن است، به گونه‌ای که موقعیت موجود و بهبود این امور، از تعرض و گزند عوامل مخرب مختلف در امان باشند (متقی؛ ۱۳۷۷).

به تعبیر آبراهام مازلو^۳ روانشناس انسان‌گرای آمریکایی، امنیت جزو نیازهای بنیادین محسوب می‌شود، تا جایی که ارضای نیازهای دیگر به تأمین و ارضای این نیاز بستگی دارد، ضمن اینکه این نیاز پایدار است و هیچ‌گاه تمام نمی‌شود و همیشه بر اهمیت آن افزوده می‌شود.

1. Bari bozan

2. L.S.E

3. Abraham maslow

اهمیت و جایگاه نظم و امنیت در جامعه

امنیت نخستین شرط زندگی بشر و مهم‌ترین عامل آبادی و پیشرفت و توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع می‌باشد که بدون آن انسان نمی‌تواند به سعادت و تکامل خویش دست یابد. اولین درخواست حضرت ابراهیم از خداوند، نعمت امنیت بود که نشان می‌دهد امنیت، نخستین سنگ زیرین زندگی بشر و سکونت در یک منطقه و برای هرگونه عمران و آبادی و پیشرفت و ترقی است (نوری؛ ۱۳۹۷).

خداوند در قرآن می‌فرماید "وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً آمَنَتْ مَطْمَئِنَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَذَاقَهَا لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ" (نحل؛ ۱۱۲). خداوند مثلی زده است به منطقه آبادی که امن و مطمئن بود و همواره روزی‌اش از هر جا می‌رسید، اما به نعمت‌های الهی ناسپاسی کرد و خداوند به خاطر اعمالی که انجام می‌دادند لباس گرسنگی و ترس بر اندامشان پوشانید.

در روایات اسلامی نیز ارزش فراوانی برای امنیت بر شمرده شده است. پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید "نعمتان مکفورتان الامن والعافیه" (بحار الانوار ج ۷۸ ص ۱۷۰). دو نعمت پوشیده است و کسی قدر آن‌ها را نمی‌داند؛ یکی امنیت و دیگری سلامتی. امام علی (ع) می‌فرماید بدترین شهرها شهری است که در آن امنیت نباشد (آمدی).

رهبر انقلاب در سخنان خود در باب مقوله امنیت بارها تأکید کرده‌اند که امنیت از مهم‌ترین و مؤثرترین عوامل مورد نیاز یک جامعه است. اگر امنیت در جامعه نباشد در آن هیچ کار درست و مثبتی انجام نمی‌شود، اگر امنیت در جامعه نبود و کشور مورد تهدید دشمنان بود نه کار علمی و تحقیقی، نه فعالیت اقتصادی، نه کار فکری و فرهنگی می‌شود انجام داد. در محیط ناامن هرکسی به فکر جان خود است، بزرگترین لطمه‌ای که دشمنان می‌توانند به یک کشور بزنند این است که امنیت را از آن سلب نمایند. کاری که امروز برخی کشورهای منطقه شروع کردند و امنیت را از مردم می‌گیرند و توصیه ایشان به مسئولین، علاج ناامنی است (مقام معظم رهبری در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه افسری دانشگاه خاتم الانبیاء؛ ۱۳۹۸).

عناصر سازنده نظم و امنیت اجتماعی

نظم و امنیت دارای ۴ شرط اصلی است که در صورت نبود هر کدام از آن‌ها، نظم و امنیت پیشرفت نخواهد کرد:

الف- حفظ و استحکام تشکیلات حافظ نظم و امنیت؛

ب- روحیه مردم؛

ج- ابزار و وسایل تأمین نظم و امنیت؛

د- اقتدار.

لذا در برنامه‌ریزی‌های حوزه نظم و امنیت ضرورتاً باید برای تک تک این اجزا طرح‌ریزی انجام گیرد.

عوامل متعددی امنیت اجتماعی را می‌سازند از جمله:

۱. اعتماد اجتماعی، خوش‌بینی و غلبه بر بدبینی، اعتماد خاص گرایانه، تخریب‌کننده و کم ارزش است درحالی‌که اعتماد تعمیم یافته نقش بنیادینی در احساس امنیت دارد.

۲. پاسخگو بودن نهادهای رسمی در مقابل جامعه و افکار عمومی.

۳. قانون‌محوری، قانون‌گرایی، اجرای دقیق قانون و به‌ویژه پای‌بندی نهادهای رسمی به قواعد و مقررات اجتماعی (نوری؛ ۱۳۹۷).

۴. داشتن مدیران و افراد خالصی چون سردار قاسم سلیمانی که شهید راه امنیت شدند. بی‌جهت نیست وقتی رهبر انقلاب نشان ذوالفقار را به سردار سلیمانی عطا کردند فرمودند: مجاهدت‌های در راه خدا با این چیزها قابل مقابله و قابل جبران نیست؛ آنچه در برابر مجاهدت در راه خدا وجود دارد و خدای متعال در مقابل تقدیم کردن و روی دست گرفتن جان و مال در راه خدا قرار داده، بهشت است، رضای خدا است. ایشان مدل شخصیتی حاج قاسم را می‌شناسد و باید گفت قدر زر، زرگر شناسد.

جامعه‌شناسی امنیت:

جامعه‌ای که در آن افراد احساس امنیت و آرامش نداشته باشند و ضریب امنیت عمومی آن از یک سو به‌خاطر رشد جرایم مانند سرقت، قتل، تبهکاری، مواد مخدر و ... از سوی دیگر به سبب آسیب‌های اجتماعی چون اعتیاد، خودکشی، بی‌نظمی، قانون‌گریزی و ... کاهش یابد، فضای عمومی افراد دچار آشفتگی و پریشانی خواهد شد و دل‌مشغولی اصلی آن‌ها مصون ماندن از چنین خطراتی است؛ زیرا افزایش جرایم اجتماعی، زندگی را برای آحاد جامعه غیرقابل پذیرش می‌کند.

بنابراین می‌توان گفت رابطه بین امنیت اجتماعی و امنیت عمومی از نوع رابطه تعاملی و هم‌افزایی است؛ اما نباید این دو مفهوم را علی‌رغم هم‌پوشانی، یکسان تلقی نمود. عمده‌ترین موارد افتراق امنیت اجتماعی و امنیت عمومی عبارتند از:

❖ در امنیت عمومی واحد تحلیل، فرد است درحالی‌که در امنیت اجتماعی واحد تحلیل، گروه است.

❖ موضوع در امنیت عمومی حفظ نظم و جلوگیری از آسیب‌ها و جرایم است؛ اما در امنیت اجتماعی حفظ هویت در سطح ملی، قومی و مذهبی است.

❖ متولی امنیت عمومی قدرت دولتی (نیروی انتظامی) است، حال آن‌که متولی امنیت اجتماعی جامعه، گروه‌های اجتماعی است (چلبی؛ ۱۳۷۵).

سازمان‌های تأثیرگذار بر امنیت

نهادهای

کارکرد اصلی نهادهای این است که از طریق ایجاد یک ساختار با ثبات، عدم اطمینان حاکم بر مبادلات بشری را کاهش می‌دهد. به‌طور مثال اگر درخصوص تحقق و اجرای قراردادهای و توافق‌های به‌عمل آمده، اطمینان وجود نداشته باشد، هزینه‌های معاملات افزایش یافته و معامله به‌سختی صورت می‌گیرد؛ اما در صورت وجود نهادهای قانونی قوی و همراه با ضمانت اجرایی، هزینه معاملات، به‌شدت کاهش یافته و در نهایت بر قدرت رقابتی و قیمت تمام شده محصول تأثیر می‌گذارد. به‌عبارت دیگر، نهادهای کارآمد مانند سوپاپ اطمینان عمل کرده و ضمن افزایش امنیت و اعتماد در جامعه، هزینه‌های زندگی افراد را هم کاهش می‌دهد.

به‌طور کلی نهادهای مرتبط با مقوله امنیت اقتصادی را می‌توان به چهار گروه تقسیم کرد:
الف- نهادهای مالی: بانک‌ها و مؤسسات مالی، بازار سرمایه، صنعت بیمه و نهادهای ناظر مالی.

ب- نهادهای قضایی: دادگستری و نیروی انتظامی.

ج- نهادهای اداری: وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و ادارات دولتی.

د - نهادهای اجتماعی: مجالس قانون‌گذاری، اتحادیه‌ها و اصناف، اتاق‌های بازرگانی و احزاب.

در جمهوری اسلامی، نیروی انتظامی مظهر امنیت است، از آن‌جا که امنیت زمینه پیشرفت و توسعه هر کشوری است؛ لذا پلیس باید در مبارزه با سوداگران جرم، اقدامات پیشگیرانه و عملیاتی مطلوبی انجام دهد و از طریق ایجاد امنیت بسیاری از کارهای فرهنگی، اقتصادی و سیاسی انجام می‌پذیرد و از آن‌جایی که سه نوع امنیت وجود داشته و به‌نوعی پلیس در ایجاد آن نقش دارد عبارتند از: امنیت فردی، امنیت خانوادگی و امنیت اجتماعی. با توجه به اینکه حضرت علی (ع) می‌فرمایند وطنی که در آن زندگی می‌کنید خیر نیست در آن مگر اینکه دو چیز در آن وجود داشته باشد یکی امنیت و دیگری شادی؛ زیرا در سایه امنیت است که خیلی از خدمات اجتماعی و کارهای مهم انجام می‌شود.

بخش دوم - تحلیل نظم و امنیت در بیانیه گام دوم انقلاب

بیانیه گام دوم انقلاب:

حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در چهل سالگی انقلاب، بیانیه گام دوم انقلاب را خطاب به آحاد مختلف مردم و مسئولان به‌خصوص جوانان مؤمن و انقلابی صادر کردند که این بیانیه مهم می‌تواند یکی از اسناد فقه سیاسی در آینده به شمار رود و در سه بعد تاریخ‌شناسی، جریان‌شناسی و آینده‌نگری ارتباط و پیوستگی ایجاد نماید.

رهبر معظم انقلاب اسلامی با بر شمردن تحولات و پیشرفت‌های بزرگ ایران اسلامی در ۴۰

سال اخیر و مقایسه وضعیت کنونی کشورمان با دوران طاغوت، اهداف و قله‌هایی را نیز برای ۴۰

سال دوم انقلاب اسلامی تبیین کردند که تلاش برای رسیدن به این قله‌های عظیم باید از اولویت‌ها و بایدهای نخستین قشرهای مختلف مردم، مسئولان، سازمان‌ها و نهادهای کشور باشد. در این میان نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که بر اساس قانون اساسی حفظ نظم و امنیت مردم در تمام ابعاد آن را برعهده دارد، در کنار سایر نیروهای مسلح و دستگاه‌های امنیت‌ساز می‌تواند با انجام دقیق وظایف خود، موجب تحقق اصول ۷ گانه مورد اشاره مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب شود. آنچه مسلم است این است که تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در حوزه امنیت در نیروی انتظامی در گرو برخورداری از مدیرانی است که از ویژگی‌های جهادی مانند اخلاص، ایثار، توکل، خستگی‌ناپذیری، دلبسته نبودن به دنیا و ساده‌زیستی، وحدت در گفتار و رفتار، مردمی بودن و ایجاد اعتماد متقابل در کلیه سطوح سازمانی و ایجاد صمیمیت، همدلی و همکاری در بین کارکنان باشد (مقاله کارآگاه؛ ۱۳۹۸).

مبانی نظری بیانیه گام دوم انقلاب

بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی که بعد از ۲۲ بهمن سال ۱۳۹۷ و از سوی رهبر معظم انقلاب منتشر شد، سرآغاز فصل جدیدی در حیات پر برکت جمهوری اسلامی است. فصلی که از این پس باید با امید و تکیه به جوانان بر مشکلات گذشته و ناکامی‌ها غلبه کرد و انقلاب را تا دستیابی به همه اهداف و شعارها پیش برد. معظم له در این بیانیه ضمن مرور تجربه ۴۰ ساله انقلاب فرموده‌اند: انقلاب وارد دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی شده است. گام دومی که باید در چارچوب نظریه نظام انقلابی و با تلاش و مجاهدت جوانان ایران اسلامی به‌سوی تحقق آرمان ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی برداشته شود. علاوه بر عنوان بیانیه که خود، تازگی دارد و بیانگر اهمیت، جامعیت و فشردگی این متن است نکات بدیع و مهمی را می‌توان در آن یافت که در حوزه اقتصاد بیان داشتند، اینکه کسی گمان کند مشکلات اقتصادی صرفاً ناشی از تحریم است و علت تحریم هم مقاومت ضد استکباری و تسلیم نشدن در برابر دشمن است پس راه حل، زانو زدن در برابر دشمن و بوسه زدن بر پنجه گرگ است، خطایی نابخشودنی است؛ لذا از بیانات معظم له چنین برمی‌آید که مشکل اصلی را می‌توان در داخل جستجو و اقدام به رفع آن نمود تا از مشکلات جامعه و اقتصاد کاسته شود (مقاله کارآگاه؛ ۱۳۹۸).

از آن جهت که اهداف و جهت‌گیری‌های ترسیم‌شده توسط مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) در مورد امنیت بسیار مورد تأکید قرار گرفته و برقراری آن همواره به‌عنوان یکی از راهبردهای ذاتی و اساسی ناجا و در نتیجه ایجاد و حفظ امنیت پایدار از عوامل اصلی تأثیرگذار در حیات اجتماعی انسان‌ها است. پلیس یکی از سازمان‌های رسمی کنترل اجتماعی نهاد حکومت است که در راستای پاسخ به یک نیاز اساسی، یعنی حفظ امنیت اجتماعی ایجاد شده است. این سازمان نوعی نماد اقتدار و منزلت نظام سیاسی در افکار عمومی است، نقشی مضاعف در دولت مدرن به‌عهده دارد؛ چرا که از یک سو تنها نیروی مشروع اجبارکننده است و از سوی دیگر، خود از جمله سازمان‌های مدنی واسط محسوب می‌شود که در حد فاصل تعادل میان تأمین مقتدرانه نظم، امنیت اجتماعی و مشارکت مدنی است. به‌طوری‌که نگرش صحیح به مقوله نظم و امنیت به همراه برنامه‌ریزی علمی، مدیریت قوی و کار بی‌وقفه، نتایج درخشان بیشتری برای نیروی انتظامی و ملت ایران خواهد داشت (بیانات رهبری).

از مهم‌ترین اهداف سیاست امنیت عمومی در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران که می‌توان به آن اشاره کرد، برقراری نظم و امنیت، اقتدار و تربیت اجتماعی، تحکیم فضائل اخلاقی و ارزش‌های والای انسانی، دفاع از حقوق افراد جامعه و در نهایت خشنودی آحاد مردم در مقوله نظم و امنیت اجتماعی است. در نهایت امنیت برآیند مجموعه‌ای از تعامل‌ها، تعاون و سازگاری بین اجزای گوناگون نظام اجتماعی به‌شمار می‌رود و بسترساز تحقق و توسعه جامعه می‌گردد.

برای برداشتن گام‌های استوار در آینده، باید گذشته را درست شناخت و از تجربه‌ها درس گرفت؛ اگر از این راهبرد غفلت شود، دروغ به‌جای حقیقت خواهد نشست و آینده مورد تهدیدهای ناشناخته قرار خواهد گرفت. دشمنان انقلاب با انگیزه‌ای قوی، تحریف و دروغ‌پردازی درباره‌ی گذشته و حتی زمان حال را دنبال می‌کنند و از پول و همه‌ی ابزارها برای آن بهره می‌گیرند. رهزنان فکر و عقیده و آگاهی بسیاریند؛ حقیقت را از دشمن و پیاده نظامش نمی‌توان شنید (بیانات رهبری).

جهت ارتقای احساس امنیت در افراد جامعه می‌توان به بررسی الگوهای مدیریتی در گذشته و حال پرداخت از جمله الگوهای بسیار مناسب، الگوی مدیریت حضرت رسول اکرم (ص) در شهر مدینه منوره می‌باشد. از ساختارهای قومی، قبیله‌ای و مذهبی مختلفی تشکیل شده بود و دارای

مسائل و مشکلات خاص و پیچیده‌ای در تمامی سطوح بود. الگوی مدیریتی حضرت رسول اکرم (ص) در شهر مدینه می‌توان به‌شکل زیر بیان کرد.

تشکیل شوراهای خاص محله‌ای و قبیله‌ای، خلق الگوی مسجد به‌عنوان نهاد وحدت‌آفرین، بستن پیمان اخوت بین اقشار مختلف، توجه و نگرش ویژه به اقشار محروم، استفاده و نگهداری بهینه از محیط زیست، سازماندهی مناسب مهاجران بی‌خانمان، توجه به اقتصاد محله‌ای و ...

توجه به موارد فوق می‌تواند الگویی برای پلیس جامعه‌محور کشورمان باشد؛ همچنین جهت ارتقای احساس امنیت در جامعه، پلیس می‌تواند با اهمیت دادن به نقش همیاری شهروندان در پیشگیری و کاهش جرم موفق‌تر عمل کند و برنامه‌های پیشگیرانه در سه سطح فردی، جمعی و ملی باید انجام پذیرد تا شاهد ارتقای احساس امنیت در جامعه باشیم (ستاری؛ ۱۳۸۳).

در حقیقت، شاخص معماری ناجای آینده بر مبنای بیانیه گام دوم انقلاب، به این سازمان کمک می‌کند تا منطبق با نیازها و الزامات تمدن نوین اسلامی در جغرافیای کشورهای اسلامی، ناجا را معماری کند و فرآیند قانون‌گذاری و تبیین وظایف نیروی انتظامی را بر این مبنای بازنگری کنند؛ چه آن‌که، نیروی انتظامی می‌بایست در ساختار نظام انقلابی ایران، الزامات ساختار خود را بر مبنای هدف‌گذاری تعیین شده به‌منظور ساخت تمدن اسلامی بازسازی کند؛ بر این اساس، معماری ناجا با چشم‌انداز تعیین شده از سوی فرمانده معظم کل قوا، یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است. (محمودلی و صفرآهنگ؛ ۱۳۹۸).

در منظومه فکری مقام معظم رهبری نیروهای مسلح، جایگاه ویژه‌ای دارند. معظم له برای نیروهای مسلح و کسانی که در این کسوت انجام وظیفه می‌کنند و به کشور خود و ملت خود خدمت می‌کنند، اهمیت خاصی قائلند و مجموعه‌ی نیروهای مسلح را برترین عامل در حفظ امنیت کشور می‌دانند (نوری؛ ۱۳۹۷).

نیروهای مسلح در قانون اساسی:

از جمله ویژگی‌های نیروهای مسلح در قانون اساسی، اسلامی بودن و مردمی بودن آن است. وظیفه نیروهای مسلح آموزش به مردم و آماده کردن برای دفاع از کشور و نظام جمهوری اسلامی، تأمین نظم و امنیت و ارائه خدمات به مردم توسط نیروی انتظامی، اجرای قوانین و

مقررات مربوط به گذرنامه و مقررات راهنمایی و رانندگی، وظیفه عمومی و نظارت بر اماکن و انجام امور امدادی و مردم یاری در مواقع ضروری است.

از دیدگاه مقام معظم رهبری امنیت، عزت و پیشرفت حاصل ارتباط جامعه و نیروهای مسلح است که در استقرار امنیت و دفاع از کشور و انقلاب، مردمی کردن امنیت و اتحاد و یکپارچگی در دفاع، مقابل دشمنان مردم و نظام اسلامی و از بین بردن عوامل جدایی نیروهای مسلح از مردم موجبات ارتقای قابلیت‌ها و توانایی‌های نیروهای مسلح، را فراهم خواهد کرد. (نوری؛ ۱۳۹۷).

نیروی انتظامی از دیدگاه مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)

رهبر معظم انقلاب درباره نیروی انتظامی می‌فرماید نیروی انتظامی، یکی از مصادیق نصرت اسلام و نصرت دین است. کارکنان نیروی انتظامی به لباسی که می‌پوشند و در سنگری که جز خدمت به مردم نیست، افتخار می‌کنند که این توفیقی الهی است.

توصیه‌های مقام معظم رهبری به مسئولین و مردم

۱. قوی شدن در حوزه‌های اقتصاد، علم، فناوری و نظامی

مردم و مسئولین سعی کنند قوی بشوند؛ به قول شاعر خراسانی ما: "برو قوی شو اگر راحت جهان طلبی". باید قوی بشوید؛ هم در اقتصاد قوی بشوید، هم در علم قوی بشوید، هم در فناوری باید قوی بشوید، هم در دفاع نظامی باید قوی بشوید؛ باید قوی بشوید. تا قوی نشوید، دشمن‌ها به شما طمع خواهند کرد، به شما تعرض خواهند کرد، تجاوز خواهند کرد.

۲. عدم اعتماد به دشمن

ثانیاً به دشمن اعتماد نکنید؛ برای مسیر رفع مشکلات مردم، برای درست شدن آینده‌ی کشور به وعده‌ی این و آن اعتماد نکنید؛ این توصیه به مسئولین است. این وعده‌ها وعده‌ی خوبان نیست؛ وعده‌ی بدان و اشرار است؛ اما آن هم از هر صد تایش یکی وفا نکند! دشمنی‌ها را از یاد نبرید. دشمنی کردند. دیدید که آمریکای ترامپ و آمریکای اوباما با شما

چه کرد. البته این فقط مال ترامپ نیست که حالا مثلاً فرض کنید چون ترامپ رفت، بگویند تمام شد؛ نه، آمریکای اوپاما هم با شما بدی کرد، با ملت ایران بدی کرد و سه کشور اروپایی هم همین جور. این سه کشور اروپایی نهایت بدعملی را انجام دادند و لثامت را و دورویی و نفاق را در مقابل ملت ایران نشان دادند. این هم توصیه‌ی دوم.

۳. حفظ اتحاد ملی

توصیه‌ی سوم: اتحاد ملی را حفظ کنید. کشور ما احتیاج به اتحاد دارد؛ اتحاد ملت ایران. ملت ایران در خیلی از امور صدایشان صدای واحد است، خواستشان خواست واحد است؛ اما مسئولان می‌توانند این را از بین ببرند. هنر مسئولان ما این است که این اتحاد را، این هم‌صدایی را تکه‌تکه کنند، ملت را تکه‌تکه کنند، این‌ها را از بین ببرند! مسئولین کشور مراقب باشند که این اتحاد را زیاد کنند. سه قوه با همدیگر کار کنند و هم‌افزایی کنند؛ مخصوصاً رؤسای سه قوه. اگر چنانچه این هم‌افزایی، این اتحاد، این همکاری انجام بگیرد، مطمئناً این اتحاد ملی روزبه‌روز قوی‌تر خواهد شد. خب، مذاکره. اختلافاتی وجود دارد، یا ممکن است وجود داشته باشد؛ با مذاکره این اختلافات را حل کنید. مگر شما نمی‌گویید با دنیا مذاکره کنیم؛ خیلی خب، چطور با دنیا می‌شود مذاکره کرد، با عنصر داخلی نمی‌شود مذاکره کرد؟ خب بروید مذاکره کنید، حل کنید. بعضی از حرف‌هایی که آدم این روزها می‌شنود، حرف‌های اختلاف‌افکنی است، حرف‌های وحدت‌آفرین نیست.

۴. خنثی کردن تحریم

مطلب چهارم و آخر؛ من قبلاً هم گفته‌ام، حالا هم تکرار می‌کنم: رفع تحریم، دست دشمن است و خنثی کردن تحریم دست ما است؛ غیر از این است؟ ما که نمی‌توانیم خودمان رفع تحریم کنیم، دشمن باید رفع تحریم کند اما خودمان می‌توانیم این تحریم دشمن را خنثی کنیم. پس این مقدم است، این درست است؛ بیشتر دنبال این باشیم. البته نمی‌گوییم دنبال رفع تحریم نباشیم؛ چرا، واقعاً اگر بتوانیم تحریم را رفع کنیم، یک ساعت هم نباید تأخیر کنیم. البته چهار سال است تأخیر شده، یعنی از سال ۹۵ بنا بوده همه‌ی تحریم‌ها یکباره برداشته بشود اما تا الان نه فقط برداشته نشده، زیاد هم شده. تأخیر شده

اما اگر بتوانیم با روش درست، عاقلانه، با روش اسلامی و ایرانی، با روش عزت‌مندانه تحریم را برطرف کنیم، باید برطرف کنیم. اما به این نیندیشید؛ عمده به خنثی کردن تحریم بیندیشید که دست شما است و شما می‌توانید این کار را بکنید و دنبال کنید، با همدیگر کار کنید، تلاش کنید؛ این توصیه‌ی من است. من از مسئولین کشور حمایت می‌کنم اما شرطش این است که به اهداف ملت پایبند باشند (بیانات مقام معظم رهبری؛ ۱۳۹۹).

بخش سوم - بررسی نظم و امنیت از دیدگاه شهید سلیمانی

این لطف خداوند است که شهادت مجاهدان راه خدا در مقطعی روی می‌دهد که اثرگذاری جاودانه‌ای دارند و ما باید از این شرایط بر اساس رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) راه خودمان را ادامه دهیم تا ان شاءالله به سلامت، به سرمنزل مقصود برسیم و این راه، نزدیک است.

شهید سلیمانی، قهرمان شکست استکبار

قهرمان امت اسلامی است؛ چرا؟ چون شهید سلیمانی با حرکات خود و بالاخره با شهادت خود؛ شهادتش هم مکمل این معنا بود. اسم رمز برانگیختگی و بسیج مقاومت در دنیای اسلام شد. الان در دنیای اسلام هر جایی که بنای مقاومت در مقابل زورگویی استکبار را داشته باشند، مظهرشان و اسم رمزشان شهید سلیمانی است. شهید سلیمانی، هم در زمان زنده بودنش استکبار را شکست داد، هم با شهادتش شکست داد؛ این‌ها ادعا نیست، این‌ها چیزهایی است که اثبات شده است. در زمان زنده بودنش استکبار را شکست داد، دلیلش اینکه رئیس‌جمهور آمریکا آمد گفت: ما هفت تریلیون دلار خرج کردیم در عراق و هیچ چیز گیرمان نیامد؛ حتی مجبور شد شب تاریک بیاید یک وقتی در یک پایگاه آمریکایی در عراق بنشیند و برود. این را همه‌ی دنیا قبول کردند که آمریکا در عراق و سوریه به‌خصوص در عراق به مقاصد خودش نرسیده؛ چرا؟ چه کسی در این قضیه فعال بود؟ قهرمان این کار سلیمانی بود. بنابراین در زمان حیات خودش این‌ها را شکست داد.

نیروی انتظامی از دیدگاه سردار قاسم سلیمانی

در دیدگاه سردار سلیمانی نیروی انتظامی دارای جایگاه جهادی است، سه مؤلفه انقلاب اسلامی و نظام یعنی؛ اقتدار، امنیت و آرامش به عملکرد این نیروی عظیم بستگی دارد. این سه مؤلفه، مؤلفه‌های کوچکی نیستند و نیروی انتظامی مدافع این سه مؤلفه و عامل تحقق آن است. گرچه برادران ناجا بعضاً از نظر اسمی و شکلی به القاب و صفات خوب بسیاری مشهور هستند؛ اما حقیقتاً سربازان گمنام می‌باشند، صفت سرباز گمنام؛ صفت مهمی است؛ چرا که عمل خالصانه برای خدا و رضایت او انجام می‌شود. نیروی انتظامی حافظ و پاسدار ارزش‌های نظام و انقلاب اسلامی است و صیانت از امنیت کشور بسیار اهمیت دارد، دشمنان درصددند با دو اهرم فشار و تحریم اقتصادی و بر هم زدن امنیت کشور به ما ضربه و لطمه بزنند و در این راستا از همه ظرفیت‌هایشان بهره می‌گیرند. دشمن امروز به میزان تهدیدی که می‌کند بر هزینه‌هایش نیز افزایش می‌یابد (سردار سلیمانی در نشست مسئولین و کارکنان ناجا).

نیروی انتظامی در همه میدان‌ها و صحنه‌های جهادی، نقش ارزنده، مخلصانه و عاشقانه‌ای دارد، عاشقانه را از این باب که در میدان‌های جهادی حضور داوطلبانه و بی‌چشمداشت دارد. به عنوان یک شهروند باید بگویم امنیت و احساس امنیت را مدیون بی‌خوابی‌های شبانه‌روزی نیروهای پلیس هستیم.

هیچ‌کدام از ارگان‌های نظامی از اثرگذاری ناجا در جامعه برخوردار نیستند، فراگیری گسترده و ارتباط مردمی، مسئولیت سنگینی است و ناجا باید قدردان این مسئولیت باشد. امروز در این مسئولیت خطیر هستید، توفیق بزرگی است. ناجا مسئولیت جهادی دارد و می‌تواند جامعه امروز ما را با انتقال فرهنگ اسلامی و ارزشی ارتقا دهد (سخنرانی سردار سلیمانی در دومین نشست فصلی).

جمع بندی:

عصری که در آن به سر می‌بریم عصر فروپاشی مرزها و آشوب‌زدگی ذهن‌هاست. انقلاب فناوری اطلاعات و ارتباطات هر اتفاقی را به محض وقوع، ثبت و هم‌زمان به چهارگوشه جهان مخابره می‌کند. تحلیل‌گران عقاید و دیدگاه‌های ذهنی خود را به همراه اخبار و اطلاعات به مخاطب القا می‌کنند، اگر غافل باشیم و بدون تفکر کاری انجام دهیم باید منتظر پیامدهای ناگوار

آن نیز باشیم، گذر از وضع موجود آسان نیست؛ اما می‌شود با رویکرد دانش محور و تفکر خلاق صاحبان خرد از تلاطم موجود به سلامت به سرمنزل مقصود رسید.

امروزه به دلیل شرایط حساس جهانی، تهدیدات خارجی و نظایر آن نقش این نهاد از جایگاه ممتازی برخوردار است. در جامعه اسلامی ما به واسطه مراعات موازین دینی و اخلاقی، رفتارهای ناهنجار به شدت تقبیح می‌شوند؛ ولی علی‌رغم این فرهنگ در موارد متعددی با ناهنجاری‌ها و ضد ارزش‌های فراوانی مواجه هستیم که همین مسئله احساسی از ناامنی در همگان فراهم خواهد کرد.

بیشتر خانواده‌ها پلیس را نگهبان جان و مال خود می‌دانند و به آنان اعتماد دارند، این اعتماد نشان از نقش مثبت پلیس در جامعه است. مردم باید از جرم‌های اجتماعی آگاه شوند و پلیس را در قالب نهادی که آمده تا حراست کند، قبول نمایند و از طرف دیگر پلیس نباید به صورت ضربتی در میان مردم حاضر شود و فقط به مقوله بازداشت، بگیر و ببند و گریز و جریمه و تنبیه اکتفا کند.

بنابراین همه فعالیت‌های بشر در صورتی به ثمر می‌نشیند که امنیت برقرار باشد. تولید، سرمایه‌گذاری و توسعه در فضای امنیت میسر می‌شود. علم و دانش و تکنولوژی نیز در سایه امنیت رشد می‌کند.

پلیس یکی از سازمان‌های رسمی کنترل اجتماعی نهاد حکومت است که در راستای پاسخ به یک نیاز اساسی، یعنی حفظ امنیت اجتماعی ایجاد شده است. این سازمان نوعی نماد اقتدار و منزلت نظام سیاسی در افکار عمومی است و نقشی مضاعف در دولت مدرن به عهده دارد؛ چرا که از یک سو تنها نیروی مشروع اجبارکننده است و از سوی دیگر خود از جمله سازمان‌های مدنی واسط محسوب می‌شود که در حد فاصل تعادل میان تأمین مقتدرانه نظم، امنیت اجتماعی و مشارکت مدنی است.

پیشنهادها:

در جهت تحقق امنیت در استان البرز با توجه به نقش مدیریتی پلیس پیشنهاد می‌شود:

- ❖ جامعه‌پذیرکردن کودکان، نوجوانان و جوانان و درونی کردن ارزش‌ها و هنجارهای جامعه با همکاری نهادهای صورت پذیرد.
- ❖ بیانیه گام دوم و مکتب شهید سلیمانی در دانشگاه‌های نظامی و انتظامی استان به‌عنوان منبع تدریس و مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار بگیرد.
- ❖ بهداشت روان افراد جامعه مورد توجه جدی واقع شود.
- ❖ امنیت شغلی افراد جامعه مورد توجه قرار گیرد.
- ❖ با همکاری نهادهای اجتماعی مانند آموزش و پرورش، صدا و سیما، مراکز علمی و دانشگاهی سطح استان البرز در زمینه نهادینه کردن امنیت درونی در بستر مناسب مدیریت و برنامه‌ریزی صورت گیرد.
- ❖ سازماندهی و استاندارد سازی پلیس استان در زمینه جذب و انعطاف‌پذیری در عملکردها خصوصاً در برخورد با مردم.

فهرست منابع:

- آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح.
- بیانات مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) ۹۹/۷/۲۱. دانشکده افسری خاتم‌الانبیاء.
- بیانات سردار قاسم سلیمانی در نشست فصلی با مسئولین ناجا.
- برژینسکی، زیگینو ۱۳۶۹. در جست و جوی امنیت ملی، ترجمه ابراهیم خلیلی، تهران: نشر سفیر.
- بوزان، باری ۱۳۹۰. تحول در مفهوم امنیت بین‌المللی، جامعه بین‌المللی و امنیت بین‌المللی، مترجم کابک خیری، انتشارات فرهنگ و اندیشه، شماره ۳.
- چلبی، مسعود ۱۳۷۵. جامعه‌شناسی نظم، تهران: نشر نی.
- الزبیدی، نگا، تاج العروس، ج ۱۷، ص ۶۸۹، بیروت، دارالفکر.
- سبحانی، جعفر، مدخل مسائل جدید کلامی، ج ۱، ص ۷۴، نشر موسسه تعلیماتی و تحقیقاتی امام صادق (ع)، قم.
- ستاری‌سار، حسن (بررسی الگویی مدیریتی محله‌ای حضرت رسول در مدینه‌النبی) چکیده مقالات همایش توسعه محله‌ای شهر تهران اسفند ۸۳. انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران.
- علامه مجلسی، بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۱۷۰.
- غرر الحکم، تمیمی عبدالواحد، دارالکتاب الاسلامی، ص ۱۶۵.
- فرهنگ راهبردی مفاهیم و اصطلاحات انتظامی و امنیتی، مرکز مطالعات راهبردی ناجا.
- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

- گروسی، سعیده ۱۳۸۵. بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و احساس امنیت، دانشگاه آزاد جیرفت.
- مقاله کارآگاه سال ۱۲، پاییز ۹۸، شماره ۴۸.
- محمدولی، مجید و صفراهنگ، رسول ۱۳۹۸. بازسازی معماری سازمان ناجا بر اساس بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، فصلنامه مطالعات راهبردی ناجا، سال چهارم، شماره ۱۴.
- مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، ج ۳، ص ۲۶۰.
- متقی، جلال ۱۳۷۷. امنیت و اقتصاد، نشریه امنیت، سال دوم، شماره چهارم، ناشر وزارت کشور.
- نوری، اکبر ۱۳۹۷. فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک سال ۱۶، شماره ۷۳.
- نویدنیا، منیژه ۱۳۸۲. درآمدی بر امنیت اجتماعی، فصلنامه مطالعات راهبردی شماره ۱۹.
- نرم افزار حدیث ولایت ۱۳۹۰. مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.